

Spoločnosť, kultúra a každodennosť v dejinách Slovenska

Alžbeta Bojková (ed.)

Recenzenti:

Doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD.
Mgr. Marcela Domenová, PhD.

© Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať, ukladať do informačných systémov alebo inak rozširovať bez súhlasu majiteľov práv.

Za odbornú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori.
Rukopis neprešiel redakčnou a jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-7097-990-7

Obsah

Úvod

Daniel KIANIČKA

Príspevok k teórii dejín každodenného života

The contribution to the theory of everyday life history..... 8

Lucia TOKÁROVÁ

Hrobové nálezy z doby rímskej v hornopotiskej oblasti v kontexte skupiny Leuna-Hassleben

Burial findings of the Roman Period in the Upper Tisza region in context of the Leuna-Hassleben group..... 16

Zo života mešťanov a šľachticov v 13. – 17. storočí

Drahoslav MAGDOŠKO

Vylkynus villicus – najstaršia zmienka o košickom richtárovi

Vylkynus villicus – the oldest reference to the town judge of Košice..... 26

Bernadeta FABOVÁ

Testament – prameň poznania života košických mešťanov v 16. storočí

Testament – the source of acquaintance about the life of city – dwellers of Košice in the 16th century..... 34

Mariana KOSMAČOVÁ

Majetkové pomery Bornemisovcov v Šariši v 16. – 17. storočí

(Na príklade Drienických a Ternianskych Bornemisovcov)

Property situation of Bornemisa family in Šariš in 16. – 17. century

(On example of Bornemisa families from Drienica and Terňa)..... 43

Filip LAMPART

Zobrazenia militárií v okruhu pašiového cyklu z Kostola

Nanebovzatia Panny Márie v Slatvine

Display of medieval equipment in the range of Passion cycle

in the Church of Assumption of Mary in Slatvina..... 56

Martin KREJČÍ

Dejiny Valašského kniežatstva v prvej polovici 14. storočia

History of Wallachian principality in the first half of 14th century..... 73

Spoločnosť v 18. a 19. storočí

Alexandra GANOBČÍKOVÁ

„Anglomania“ uhorskej aristokracie

The „Anglomania“ of Hungarian aristocracy..... 84

Ján GOLIAN

Motívacia udeľovania krstných mien v katolíckom a evanjelickom prostredí stredného Slovenska v 18. a v 19. storočí

Motivation of forenames granting in Catholic and Protestant

<i>environments of Central Slovakia in the 18th and 19th century.....</i>	96
Frank HENSCHEL	
Zdieľané životné priestory. Kolektívne vzory interpretácie a obrazov jednotlivca a ostatných v Košiciach (1872 – 1922)	
<i>Shared lifeworlds. Collective patterns of interpretation and images of self and other in Košice (1872 – 1922).....</i>	106
Alica KURHAJCOVÁ	
<i>Kossuth, Alžbeta, Belo IV., Tompa ...: Pomenovanie verejných priestranstiev v mestách Zvolenskej, Novohradskej a Gemersko-malohontskej župy (1867 – 1918)</i>	
<i>Kossuth, Elizabeth, Bela IV., Tompa ...: Names of public spaces in the towns of Zvolen, Novohrad and Gemer-Malohont Counties (1867 – 1918).....</i>	112
Nikola REGINÁČOVÁ	
Historicko-demografická analýza obyvateľov Košíc v zrkadle archívnych prameňov a tvorbe dobových autorov	
<i>Historical-demographic analysis of the population of Košice in the mirror of archival sources and creation of authors of this period.....</i>	121
Školstvo v 20. storočí	
Anna VIROSTKOVÁ	
Ukrajinské národnostné školstvo na Slovensku v historiografii v druhej polovici 20. storočia	
<i>Ukrainian national education in Slovakia in historiography in the second half of the 20th century.....</i>	129
Alžbeta BOJKOVÁ	
Primárne pramene k dejinám stredného a odborného školstva v Košiciach v medzivojnovom období	
<i>Primary sources of the history of secondary and vocational education in Košice in the interwar period.....</i>	138
Osobnosti v dejinách	
Jozef MELIŠ	
Spoločnosť a Katolicka cirkev v Uhorsku v 19. storočí. Sonda do životov piatich banskobystrických biskupov	
<i>Society and the Catholic Church in Hungary in the 19th century. A probe into the lives of five bishops of the diocese of Banská Bystrica... 154</i>	
Bernadeta OTTMÁROVÁ	
Kultúrna história a každodennosť v reflexii Michala Žilinského (1838 – 1925)	
<i>Cultural history and everydayness in reflection of Michal Žilinský (1838 – 1925).....</i>	167

Zdislava DVORŠČÁKOVÁ	
Analýza osobnosti Andreja Hlinku, jej význam a postavenie v politike a národe	
<i>Analysis of personality of Andrej Hlinka, its importance and status in politics and in the nation.....</i>	178
K dejinám techniky v ČSR	
Mikuláš JANČURA	
Poznámky k problematike dejín československého automobilizmu v rokoch 1918 – 1948	
<i>Notizen zur Problematik der Geschichte des tschecho- slowakischen Automobilismus in den Jahren 1918 – 1948.....</i>	187
Milada JAKUBECOVÁ	
Kozmonautika v periodiku pre verejnosť: úspechy na dvoch stranách <i>Space travel in the journal for public: achievements on the two sides.....</i>	198
Pavol SAKÁC	
Obchodná a priemyselná komora v Banskej Bystrici v 1. dekáde samostatného československého štátu	
<i>Chamber of commerce and industry in Banská Bystrica in first ten years of independent Czechoslovak state.....</i>	206
Knižná kultúra na Slovensku	
Andrej SZEGHY	
Posesorské záznamy v tlačiach 16. storočia v historicých fonochoch Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach	
<i>Notations of the possessors in prints of the 16th century in historic collections' in the State Scientific Library in Košice.....</i>	217
Slovenská republika 1939 – 1945	
Agata MATYSIOK	
Oslavy Slovenského Národného Povstania vo svetle časopisu Bojovník v rokoch 1969 – 1989	
<i>The celebration of the anniversaries of the Slovak National Uprising in the light of weekly magazine Bojovník in the years 1969 – 1989.....</i>	228
Lucia HALMOVÁ	
Nacistické represálie v okrese Bánovce nad Bebravou	
<i>Nazi reprisals in the district of Bánovce nad Bebravou.....</i>	236
Štefan BALBERČÁK	
Bojová a diverzná činnosť partizánskej skupiny Čapajev na východnom Slovensku do vyhlásenia SNP (v hláseniach jednotlivých úradov)	
<i>Battle and diversionary activities of partisans group Čapajev</i>	

<i>in Eastern Slovakia to the proclamation of the Slovak National Uprising (in the reports of individual offices).....</i>	250
Lucia SOTÁKOVÁ	
Identita, heteroobraz a stereotyp Žida v slovenskej spoločnosti v 19. a 20. storočí <i>Identity, hetero-image and stereotype of Jew in Slovak society in the 19th and 20th century.....</i>	260
Alena FERIANCOVÁ, Miroslav PALÁRIK	
Príspevok k dejinám nitrianskych kin v prvej polovici 20. storočia <i>Contribution to the history of the cinema in Nitra in the first half of 20th century.....</i>	272
Cudzinci o Slovensku a Slováci o cudzine	
Anna VETRÁKOVÁ	
Festivita ako súčasť dejín každodennosti? Slávnosť na príklade cesty panovníka Františka Jozefa I. po krajinе <i>Festivität als Bestandteil der Alltagsgeschichte? Die Feierlichkeit am Beispiel der Reise des Kaisers Franz Joseph I. durch das Land.....</i>	282
Mariana GORDIAKOVÁ	
Slovensko očami francúzskych dôstojníkov 18. a 19. storočia <i>Slovakia through the eyes of French officers' of 18th and 19th century.....</i>	296
Viera JURKOVÁ	
Cestovanie Uhorskom na konci 18. storočia (na príklade anonymných cest Jozefa II.) <i>Travelling throughout Hungaria at the end of 18th century (by the anonymous journeys of Joseph II.).....</i>	304
Igor HARUŠTÁK	
Obraz „Nového sveta“ a fenomén slovenskej emigrácie z Uhorska do Spojených štátov amerických v slovenskej tlači v roku 1890 <i>The image of the New World and the phenomenon of Slovak emigration to the United States of America in Slovak press in 1890.....</i>	312
Rastislav MOLDA	
„Lud je tu ale bjedni, utrápeni, jedno ſeprežiu, už druhuo horſje čaká naň...“ Stereotyp plebejskosti Slovákov v cestopisnej a národopisnej literatúre 19. storočia <i>"The people there are poor, troubled, one they couldn't survive, other more worse they could expect..." Stereotype of Slovak nation as plebeian nation described in travelogue and ethnographic literature of the 19th century.....</i>	322
Ladislav GROMSKÝ	
Odraz „jánošíkovskej tradície“ na území dnešného Slovenska a českého cestopisu	

<i>The reflection of Jánošík's tradition on the territory of present Slovakia in the second half of the 19th and early 20th century in the context of the Slovak and Czech travelogue.....</i>	330
Komunistický režim a jeho praktiky	
Tomáš ČERNÁK	
Počiatky komunistického režimu na Slovensku – Úvod do problematiky <i>The beginning of Communist era in Slovakia – The introduction to the issue.....</i>	337
Michaela HUTTMANOVÁ	
Stratégie moci a stratégic prežitia v počiatkoch normalizácie. Sonda do situácie vo východoslovenskom kraji <i>Strategies of power and strategies of survival at the beginning of normalization. Deep dive into the situation in the region of eastern Slovakia.....</i>	348
Lucia ŠULEJOVÁ	
Prejavys rezistentného konania malých a stredných roľníkov v období kolektivizácie slovenskej dediny <i>Manifestations of resistance of small and middle peasants during collectivization of the Slovak village.....</i>	357
Martin LUPČO	
Osudy gréckokatolíckej cirkvi na území Ukrajinskej SSR a Československa v rokoch 1945 – 1950. Hľadanie podobností a rozdielov <i>Fates of the Greek Catholic Church in the territory of the Ukrainian SSR and Czechoslovakia in 1945 – 1950. Finding similarities and differences.....</i>	366
Marty MANOR	
Povojuové a postkomunistické miesta pamäte v bývalom Československu: Úvaha o postojoch národom k režimom <i>Postwar and post-communist monuments in former Czechoslovakia: Reflections on national attitudes toward historic regime.....</i>	375
Z dejín spoločnosti v 18. storočí	
Eva ONDRUŠOVÁ	
Komorské majetky na strednom Slovensku – úvod do problematiky na príklade Revišťa a Šášova <i>Kameralherrschaften in der Mittelslowakei –Einführung in das Thema am Beispiel von Revište/Revistye und Šášov/Sachsenstein.....</i>	380
Miroslav NEMEC	
Mravnostná kriminalita v liptovských mestách v 18. storočí <i>Vice criminality in towns of the Liptov region in the 18th century.....</i>	389
Zoznam autorov.....	400
Program konferencie.....	402